

III

(Parengiamieji aktai)

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

EUROPOS CENTRINIO BANKO NUOMONĖ

2013 m. gegužės 28 d.

dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl euro ir kitų valiutų apsaugos nuo padirbinėjimo baudžiamosios teisės priemonėmis, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2000/383/TVR, pasiūlymo

(CON/2013/37)

(2013/C 179/03)

Ižanga ir teisinis pagrindas

2013 m. vasario 5 d. Europos Centrinis Bankas (ECB) gavo Europos Komisijos prašymą pateikti nuomonę dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl euro ir kitų valiutų apsaugos nuo padirbinėjimo baudžiamosios teisės priemonėmis, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2000/383/TVR, pasiūlymo⁽¹⁾ (toliau – pasiūlyta direktyva). 2013 m. vasario 20 d. ir balandžio 2 d. ECB atitinkamai gavo Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Parlamento prašymus pateikti nuomonę dėl tos pačios pasiūlytos direktyvos.

ECB kompetencija teikti nuomonę grindžiama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 127 straipsnio 4 dalimi ir 282 straipsnio 5 dalimi, kuriose numatyta, kad su ECB konsultuojamasi dėl bet kurio siūlomo Sąjungos akto, priklausančio jo kompetencijai. Be to, ECB kompetencija teikti nuomonę grindžiama Sutarties 128 straipsnio 1 dalimi bei Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statuto 16 straipsniu, kadangi pasiūlytoje direktyvoje yra nuostatų, kurios daro poveikį tam tikriems Europos centrinių bankų sistemos uždaviniams. Vadovaudamasi Europos Centrinio Banko darbo reglamento 17 straipsnio 5 dalies pirmuoju sakiniu, Valdančioji taryba priėmė šią nuomonę.

1. Pasiūlytos direktyvos tikslas ir turinys

Pasiūlyta direktyva pakeis Tarybos pamatinį sprendimą 2000/383/TVR dėl apsaugos nuo padirbinėjimo griežtinimo kriminalinėmis bausmėmis ir kitokiomis sankcijomis ryšium su euro įvedimu⁽²⁾ valstybių narių, dalyvaujančių priimančių šią direktyvą, atžvilgiu. Ji išlaiko daugumą Tarybos pamatinio sprendimo 2000/383/TVR nuostatų; jos šiek tiek pakoreguojamos atsižvelgiant į Lisabonos sutartį. Be to, pasiūlyta direktyva papildo Tarybos pamatinį sprendimą 2000/383/TVR, nustatydamą minimalią šešių mėnesių laisvės atėmimo bausmę už pinigų padirbinėjimą ir padirbtų pinigų platinimą ir maksimalią ne mažiau kaip aštuonerių metų laisvės atėmimo bausmę už padirbtų pinigų platinimą. Joje taip pat yra naujų nuostatų, įpareigojančių valstybes nares: a) numatyti galimybę naudoti tam tikras tyrimo priemones ir b) užtikrinti, kad nacionaliniai analizės centrai ir nacionaliniai monetų analizės centrai galėtų analizuoti, kaip įtariama, padirbtus eurus, siekdami aptikti daugiau padirbtų pinigų, be kita ko, ir vykstant teismo procesui.

2. Bendros pastabos

ECB pritaria pasiūlytai direktyvai, kuria siekiama papildyti 1929 m. balandžio 20 d. Ženevoje pasirašytos Tarptautinės konvencijos dėl kovos su pinigų padirbinėjimu ir jos protokolo⁽³⁾ (toliau – Ženevos

⁽¹⁾ COM(2013) 42 final.

⁽²⁾ OL L 140, 2000 6 14, p. 1.

⁽³⁾ 1931 m. Tautų Lygos sutarčių serija, Nr. 2623, p. 372.

konvencija) nuostatas ir sudaryti valstybėms narėms ⁽¹⁾ lengvesnes sąlygas jas taikyti. ECB taip pat pritaria tam, kad pasiūlyta direktyva atsižvelgiama į ECB nuomonę, kad turi būti sugriežtintos baudžiamosios teisės nuostatos, visų pirma sugriežtinant ir suvienodinant bausmes, be kita ko, nustatant minimalių bausmių standartus. Kartu ECB pažymi, kad pasiūlytoje direktyvoje iš esmės išlaikomos Tarybos pamatinio sprendimo 2000/383/TVR nuostatos. Tai užtikrins teisinį tikrumą po perėjimo prie pasiūlyta direktyva nustatytos naujos apsaugos tvarkos.

ECB supranta, kad, priėmus pasiūlytą direktyvą, Tarybos pamatinio sprendimo 2000/383/TVR 9a straipsnio nuostatai dėl teistumų tarpusavio pripažinimo siekiant pripažinti vadinamuosius pakartotinius nusikaltimus nebus padarytas poveikis tų valstybių narių, kurios jau perkėlė šią nuostatą į nacionalinę teisę, atžvilgiu. Tų valstybių narių, kurios dar to nepadarė, atžvilgiu jų pareiga nustatyti nacionalines taisykles dėl tokio teistumų tarpusavio pripažinimo pagal 9a straipsnį turėtų išlikti, atsižvelgiant į pasiūlytos direktyvos 12 straipsnį. Nepaisant to, siekiant aiškumo, ECB siūlo Tarybos pamatinio sprendimo 2000/383/TVR 9a straipsnio turinį įtraukti į pasiūlytą direktyvą.

Vadovaujantis pasiūlytos direktyvos 28, 29 ir 30 konstatuojamosiomis dalimis, ECB pažymi, kad nors Danija nedalyvauja priimant pasiūlytą direktyvą, Jungtinė Karalystė ir Airija gali nuspręsti, ar dalyvauti ją priimant ir taikant. ECB supranta, kad nors Danija, Jungtinė Karalystė ir Airija nedalyvauja priimant ir taikant pasiūlytą direktyvą, atsižvelgiant į pasiūlytos direktyvos 12 straipsnį joms ir toliau bus taikomos pareigos, susijusios su Tarybos pamatinio sprendimo 2000/383/TVR perkėlimo į nacionalinę teisę terminu. Todėl pasiūlytoje direktyvoje numatytos naujos taisyklės nebus taikomos Danijai, Jungtinei Karalystei ir Airijai. Todėl būtų naudinga pasiūlyti Danijos, Jungtinės Karalystės ir Airijos (jei pastarosios šalys nedalyvauja priimant pasiūlytą direktyvą) kompetentingoms institucijoms išsipareigoti taikyti bausmių minimalius ir maksimalius standartus, užtikrinti galimybę naudotis veiksmingomis tyrimo priemonėmis ir užtikrinti, kad teisminės institucijos perduotų padirbtus banknotus ir monetas nacionaliniams analizės centrams ir nacionaliniams monetų analizės centrams, kaip nustatyta pasiūlytos direktyvos atitinkamai 5, 9 ir 10 straipsniuose. Priešingu atveju būtų pakenkta tarpvalstybiniam bendradarbiavimui ir palankesnės teisės sistemos rinkimosi rizikos mažinimui.

3. *Konkrečios pastabos*

3.1. *Padirbtų banknotų ir monetų potenciali nominali vertė*

ECB pažymi, kad gamybos požiūriu, pasiūlytos direktyvos 19 konstatuojamojoje dalyje ir 5 straipsnyje nurodyta padirbtų banknotų ir monetų nominali vertė gali būti nustatyta tik baigtų padirbti banknotų ar monetų atžvilgiu.

Tačiau ECB pažymi, kad padirbtų banknotų ir monetų sąvoka nebūtinai apsiriboja tik baigtais padirbti banknotais ir monetomis; ši sąvoka gali apimti ir nebaigtus padirbti banknotus ir monetas, kurių padirbinėjimo procesas dar vyksta. ECB pabrėžia, kad tirdamos apgaulingą eurų ar kitų valiutų banknotų ir monetų gaminimo ar perdavimo veiką ⁽²⁾, teisėsaugos institucijos gali aptikti nebaigtų padirbti pinigų. ECB pažymi, kad policija, norėdama konfiskuoti slaptą pinigų padirbinėjimo vietą, paprastai stengiasi įsikišti nusikaltimo vykdymo metu. Tai priklauso nuo vertinimo – kartais randama nedaug padirbtų produktų, tačiau konstatuojamas vykdomas procesas. ECB pažymi, kad tokie nebaigti padirbti banknotai neturės nominalios vertės, o tik potencialią nominalią vertę, į kurią reikėtų atsižvelgti pagal pasiūlytos direktyvos 5 straipsnį nustatant proporcingą bausmę. Todėl reikėtų iš dalies pakeisti 19 konstatuojamąją dalį ir 5 straipsnį, kad juose būtų minima ir nebaigtų padirbti banknotų potenciali nominali vertė. Potenciali nominali vertė turėtų būti laikoma dar vienu kriterijumi taikant proporcingą bausmę už bet kokią pasiūlytos direktyvos 3 straipsnio 1 dalies a–c punktuose nurodytą veiką.

⁽¹⁾ Ženevos konvenciją ratifikavo visos valstybės narės, išskyrus (kol kas) Malta.

⁽²⁾ Žr. pasiūlytos direktyvos 3 straipsnio 1 dalies a punktą.

Be to, kompetentingų nacionalinių institucijų aptikti padirbti banknotai ir monetos gali būti ne euro, o kitų valiutų banknotai ir monetos, arba atrodyti kaip kitų valiutų banknotai ir monetos. Tokiu atveju kompetentingoms teisminėms institucijoms turėtų būti leista nustatyti tokių padirbtų banknotų ir monetų atitinkamą nominalią arba potencialią nominalią vertę. Todėl ECB mano, kad būtų naudinga iš dalies pakeisti 19 konstatuojamąją dalį ir 5 straipsnį, kad nustatant minimalų ir maksimalų baudmės dydį būtų atsižvelgta į aptiktų padirbtų ne eurų banknotų ir monetų atitinkamą nominalią arba potencialią nominalią vertę.

3.2. Nusikalstama banknotų ir monetų gamybos priemonių ir žaliavų padirbinėjimo veika

ECB mano, kad minimalių ir maksimalių baudsmių standartai turėtų būti taikomi visų rūšių veikai, nurodytai pasiūlytos direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje. Tai žymiai padidintų baudsmių efektyvumą ir atgrasomą poveikį. Atsižvelgiant į tai, kad sudėtingiausi padirbti banknotai ir monetos pagaminami naudojant įvairių šaltinių sudedamąsias dalis, pavyzdžiui, ne Sąjungos šalių apgaulingas hologramas, ECB pritartų, jei pasiūlytos direktyvos 5 straipsnio 4 dalyje nustatyta baudsmių sistema būtų taikoma ir pasiūlytos direktyvos 3 straipsnio 1 dalies d punkte nurodytai veikai, kai yra atsakomybę itin sunkinančių aplinkybių.

3.3. Pareiga perduoti padirbtus banknotus ir monetas analizuoti

ECB pritaria tam, kad pasiūlytoje direktyvoje pripažįstama nacionalinių analizės centrų ir nacionalinių monetų analizės centrų svarba, nes teisminės institucijos leidžia jiems analizuoti padirbtus eurų banknotus ir monetas, kad būtų galima nustatyti ir aptikti daugiau padirbtų pinigų. Vis dėlto ECB rekomenduoja, kad, jeigu, kaip įtariama, padirbtų banknotų ir monetų pavyzdžių perduoti negalima, nes juos būtina laikyti kaip įrodymus, šie padirbtų banknotų ir monetų pavyzdžiai turėtų būti perduoti nacionaliniam analizės centrui arba nacionaliniam monetų analizės centrui nedelsiant po to, kai baigiamas atitinkamas procesas.

Kai ECB rekomenduoja iš dalies keisti pasiūlytą direktyvą, konkretūs redagavimo pasiūlymai kartu su aiškinamuoju tekstu pateikiami priede.

Priimta Frankfurte prie Maino 2013 m. gegužės 28 d.

ECB Pirmininkas

Mario DRAGHI

PRIEDAS

Redagavimo pasiūlymai

Komisijos pasiūlytas tekstas	ECB siūlomi pakeitimai (1)
------------------------------	----------------------------

1 pakeitimas

19 konstatuojamoji dalis

<p>„(19) valstybės narės turėtų turėti galimybę skirti trumpą laisvės atėmimą arba jo neskirti tais atvejais, kai bendra nominali padirbtų banknotų ir monetų vertė nėra reikšminga arba nėra susijusi su atsakomybę itin sunkinančiomis aplinkybėmis. Ta vertė turėtų būti mažesnė nei 5 000 EUR, tai yra dešimt kartų didesnė už didžiausią euro nominalą, kai skirtina bausmė nėra laisvės atėmimas, ir mažesnė nei 10 000 EUR, kai skirtina trumpesnio nei šešių mėnesių laisvės atėmimo bausmė.“</p>	<p>„(19) valstybės narės turėtų turėti galimybę skirti trumpą laisvės atėmimą arba jo neskirti tais atvejais, kai bendra nominali arba potenciali nominali padirbtų banknotų ir monetų vertė nėra reikšminga arba nėra susijusi su atsakomybę itin sunkinančiomis aplinkybėmis. Ta vertė turėtų būti mažesnė nei 5 000 EUR arba lygiavertė suma atitinkamų padirbtų banknotų ir monetų valiuta, tai yra dešimt kartų didesnė už didžiausią euro nominalą, kai skirtina bausmė nėra laisvės atėmimas, ir mažesnė nei 10 000 EUR arba lygiavertė suma atitinkamų padirbtų banknotų ir monetų valiuta, kai skirtina trumpesnio nei šešių mėnesių laisvės atėmimo bausmė.“</p>
---	---

Paiškinimas

Reikėtų iš dalies pakeisti 19 konstatuojamąją dalį, kad už nebaigtus padirbti banknotus ir monetas, kurie gali turėti tik potencialią nominalią vertę, valstybės narės galėtų taikyti proporcingas bausmes. Potenciali nominali vertė turėtų būti laikoma dar vienu kriterijumi taikant proporcingą bausmę už bet kokią pasiūlytos direktyvos 3 straipsnio 1 dalies a–c punktuose nurodytą veiką.

Be to, kadangi kompetentingų nacionalinių institucijų aptikti padirbti banknotai ir monetos gali būti ne euro, o kitų valiutų banknotai ir monetos, arba atrodyti kaip kitų valiutų banknotai ir monetos, valstybių narių kompetentingoms nacionalinėms institucijoms turėtų būti leista nustatyti tokių padirbtų banknotų ir monetų atitinkamą nominalią arba potencialią nominalią vertę. Todėl reikėtų iš dalies pakeisti 19 konstatuojamąją dalį, kad nustatant mažiausią ir didžiausią bausmės dydį būtų atsižvelgta į padirbtų ne eurų banknotų ir monetų atitinkamą nominalią arba potencialią nominalią vertę.

2 pakeitimas

5 straipsnis

<p>„5 straipsnis</p> <p>Bausmės</p> <p>(...)</p> <p>2. Už 3 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytas veikas, kai susijusių banknotų ir monetų bendra nominali vertė yra mažesnė nei 5 000 EUR ir nėra atsakomybę itin sunkinančių aplinkybių, valstybės narės gali numatyti kitokią nei laisvės atėmimo bausmę.</p> <p>3. Už 3 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytas veikas, kai susijusių banknotų ir monetų bendra nominali vertė yra bent 5 000 EUR, skiriama maksimali ne mažiau kaip aštuonerių metų laisvės atėmimo bausmė.</p> <p>4. Už 3 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytas veikas, kai susijusių banknotų ir monetų bendra nominali vertė yra bent 10 000 EUR arba kai yra atsakomybę itin sunkinančių aplinkybių, skiriama:</p>	<p>„5 straipsnis</p> <p>Bausmės</p> <p>(...)</p> <p>2. Už 3 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytas veikas, kai susijusių banknotų ir monetų bendra nominali arba potenciali nominali vertė yra mažesnė nei 5 000 EUR arba lygiavertė suma atitinkamų padirbtų banknotų ir monetų valiuta ir nėra atsakomybę itin sunkinančių aplinkybių, valstybės narės gali numatyti kitokią nei laisvės atėmimo bausmę.</p> <p>3. Už 3 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytas veikas, kai susijusių banknotų ir monetų bendra nominali arba potenciali nominali vertė yra bent 5 000 EUR arba lygiavertė suma atitinkamų padirbtų banknotų ir monetų valiuta, skiriama maksimali ne mažiau kaip aštuonerių metų laisvės atėmimo bausmė.</p> <p>4. Už 3 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytas veikas, kai susijusių banknotų ir monetų bendra nominali arba potenciali nominali vertė yra bent 10 000 EUR arba lygiavertė suma atitinkamų padirbtų banknotų ir monetų valiuta arba kai yra atsakomybę itin sunkinančių aplinkybių, skiriama:</p>
--	---

Komisijos pasiūlytas tekstas	ECB siūlomi pakeitimai ⁽¹⁾
<p>a) minimali ne mažiau kaip šešių mėnesių laisvės atėmimo bausmė;</p> <p>b) maksimali ne mažiau kaip aštuonerių metų laisvės atėmimo bausmė.“</p> <p>(Teksto nėra)</p>	<p>a) minimali ne mažiau kaip šešių mėnesių laisvės atėmimo bausmė;</p> <p>b) maksimali ne mažiau kaip aštuonerių metų laisvės atėmimo bausmė.</p> <p>5. 4 dalyje nurodytos bausmės taip pat taikomos už 3 straipsnio 1 dalies d punkte nurodytas veikas, kai yra atsakomybę itin sunkinančių aplinkybių.“</p>

Paaiškinimas

Reikėtų iš dalies pakeisti 5 straipsnio 2–4 dalis, kad už nebaigtus padirbti banknotus ir monetas, kurie gali turėti tik potencialią nominalią vertę, valstybės narės galėtų taikyti proporcingas bausmes. Potenciali nominali vertė turėtų būti laikoma dar vienu kriterijumi taikant proporcingą bausmę už bet kokią pasiūlytos direktyvos 3 straipsnio 1 dalies a–c punktuose nurodytą veiką.

Be to, kadangi kompetentingų nacionalinių institucijų aptikti padirbti banknotai ir monetos gali būti ne euro, o kitų valiutų banknotai ir monetos, arba atrodyti kaip kitų valiutų banknotai ir monetos, valstybių narių kompetentingoms nacionalinėms institucijoms turėtų būti leista nustatyti tokių padirbtų banknotų ar monetų atitinkamą nominalią arba potencialią nominalią vertę. Todėl reikėtų iš dalies pakeisti 5 straipsnio 2–4 dalis, kad nustatant minimalų ir maksimalų bausmės dydį būtų atsižvelgta į padirbtų ne eurų banknotų ir monetų atitinkamą nominalią arba potencialią nominalią vertę.

Galiausiai, siekiant padidinti bausmių efektyvumą ir atgrasomą poveikį, pasiūlytos direktyvos 5 straipsnio 4 dalyje nustatytą bausmių sistemą siūloma taikyti ir už pasiūlytos direktyvos 3 straipsnio 1 dalies d punkte nustatytas veikas, kai yra atsakomybę itin sunkinančių aplinkybių. Tam tikslui 5 straipsnis papildomas nauja 5 dalimi.

3 pakeitimas

10 straipsnio 2 dalis

<p>„2. Jeigu, kaip įtariama, padirbtų banknotų ir monetų reikiamų pavyzdžių perduoti negalima, nes juos būtina laikyti kaip įrodymus baudžiamajame procese siekiant užtikrinti veiksmingą ir teisingą bylos nagrinėjimą ir nuskaltimu įtariamo asmens teisę į gynybą, nacionaliniam analizės centrui ir nacionaliniam monetų analizės centrui nedelsiant suteikiama galimybė su jais susipažinti.“</p>	<p>„2. Jeigu, kaip įtariama, padirbtų banknotų ir monetų reikiamų pavyzdžių perduoti negalima, nes juos būtina laikyti kaip įrodymus baudžiamajame procese siekiant užtikrinti veiksmingą ir teisingą bylos nagrinėjimą ir nuskaltimu įtariamo asmens teisę į gynybą, nacionaliniam analizės centrui ir nacionaliniam monetų analizės centrui nedelsiant suteikiama galimybė su jais susipažinti. Nedelsiant po to, kai baigiamas procesas, teisminės institucijos perduoda šiuos kiekvienos, kaip įtariama, padirbto banknoto rūšies reikiamus pavyzdžius nacionaliniam analizės centrui, o kiekvienos, kaip įtariama, padirbtos monetos rūšies reikiamus pavyzdžius – nacionaliniam monetų analizės centrui.“</p>
--	--

Paaiškinimas

ECB rekomenduoja, kad, jeigu, kaip įtariama, padirbtų banknotų ir monetų pavyzdžių perduoti negalima, nes juos būtina laikyti kaip įrodymus, šie padirbtų banknotų ir monetų pavyzdžiai turėtų būti perduoti nacionaliniams analizės centrams arba nacionaliniams monetų analizės centrams nedelsiant po to, kai baigiamas atitinkamas procesas.

⁽¹⁾ Pusjuodžiu šriftu pagrindiniame tekste žymimas naujas ECB pasiūlytas tekstas. Perbraukimu pagrindiniame tekste žymimos teksto dalys, kurias ECB siūlo išbraukti.